

RDEČI PRAPOR

Glasiilo Jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsake sredo in soboto.

Na: očitna za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K, za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so pošiljne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inzerati. Enostopna petil-vrstica (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

45. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 6. junija 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Vseslovanski kongres.

Ko je lani prišla v javnost vest, da se misli sklicati vseslovanski kongres, smo izrekli svojo bojazn, da bo prireditev služila namenom ruskega carizma in reakcije. Naš tedanji sum se sedaj potrjuje. Prednje straže odbora za prireditev omenjenega kongresa so pred vsem iskale zvez s tistimi krogi, proti katerim bi moral z vso odločnostjo nastopiti zbor, ki bi hotel biti v resnici slovanski. Poslanci Kramar, Hlibovički in Hribar so v Peterburgu fraternizirali z onimi ljudmi, katerih bi se ogromna večina ruskega naroda in vseh v Rusiji živečih narodov sploh rada rešila z vsemi sredstvi. Danes se ne vé natančno, ali so omenjeni trije poljubovali tudi okrvavljeno roko Nikolajevu; „Slovenski Narod“ si je dal brzojaviti, da jih je car sprejel v avdienci. Nekateri časopisi, med njimi „Slovenec“ in Neue Freie Presse, so poročali, da so prosili za avdienco, a da je car odbil prošnjo. To je „Slov. Narod“ demantiral, a na tak način, da se ne vé, ali je hotel reči, da sploh niso prosili za avdienco, ali pa da niso bili odbiti. Vsled te nejasnosti v poročevanju je torej stvar dvomljiva. Ampak nedvomno je, da so bili pri Stoljpinu in pri drugih reakcionarjih.

S tem je vseslovanski kongres obsojen. Če si ta zbor res nadene slovansko ime, bo to prava blasfemija. Od slovanstva, zahtevati, da bi marsiralo pod Stoljpinovo komando, pomeni krvavo žalitev.

Seveda ni bilo pričakovati drugačnega uspeha.

Ideja vseslovanskega pogovora na skupnem zboru pač ne bi bila napačna, če bi bila izvršljiva. Mnogo je kulturnih vprašanj, ki bi se dala pospešiti s sporazumom raznih slovanskih narodov. In kakor je mir sploh koristen vsemu človeštvu, bi bilo gotovo dobro, če bi izginila ona, deloma naravnost divjaška nasprotja, ki so med Poljaki in Rusi, med Rusini in Poljaki, med Rusini in Rusi, med Čehi in Poljaki v Šleziji, med Srbi in Hrvatimi, med Srbi in Bolgari i. t. d. Toda naivno je misliti, da bi mogel odpraviti ta nasprotja kak kongres v sedanjih razmerah. Gospodje, ki prirejajo take sestanke, so kruto motijo, ker sodijo površno in niti ne poznajo pravih vzrokov teh bojev. Vsa ta nasprotja so neizogibne posledice političnih razmer, te pa slove na gospodarskih razmerah. Boji med Poljaki in Rusi izvirajo iz enakih povodov, kakor n. pr. nasprotja med Nemčijo in Anglijo, med Ameriko in Japonsko. Kongresi lahko stokrat dekretirajo pobratimstvo Rusinov in Poljakov, a dekreti ostanejo smešni, dokler ima zlahta moč, da tiranizira ne le rusinsko, temveč tudi svoje lastno ljudstvo.

O razrednih interesih nimajo naši Vseslovanci pač niti toliko pojma, kolikor ga ima najna-

vadnejši organizirani delavec. Kako bodo vstvarili solidarnost narodov v družbi, v kateri so in morajo biti razredi solidarni, o tem niso razmišljali tisti, ki so romali v Peterburg, pa tudi ne tisti, ki so jih poslali.

Povsem opravičeno je tudi vprašanje, kdo je dal gospodi mandat. Najnovejša sveta trojica je bila hudo užaljena, ko se je reklo, da ne zastopa Slovanstva in sklicevali so se gospodje na nalog, ki jim ga je dal neki odbor. Toda to ni nič. Zakaj: Kdo je pa pooblastil tisti odbor, da sme zastopati „Slovanstvo“?

„Slovenski Narod“ naznanja, da bo gospod Hribar v Ljubljani poročal o svoji misiji in o njenem uspehu. To je že prav, ampak po našem skromnem mnenju bi bil moral gospod Hribar tiste, ki jih je hotel zastopati, prej vprašati, ali sploh žele tako zastopstvo in na kakšen način. Kdor hoče zastopati vse Slovence, ne sme pozabiti, da je na svetu tudi slovensko socialno-demokratsko delavstvo. Ta del slovenskega naroda ne bi bil nikdar dovolil, da se ga zastopa pri ruski avtokraciji.

A gospod Hribar bo sedaj poročal. Upamo, da bo poročal slovenskemu ljudstvu, torej na javnem shodu, ne pa kje za zaprtimi duri. In tistega shoda se bodo udeležili tudi socialni demokrati kot del slovenskega naroda. Po svoji stari navadi ne pojdejo na shod razgrajat — saj so prav socialisti v Ljubljani pokazali, kako se dostojno zboruje! — pač pa bodo zahtevali, da se razbistrijo pojmi, torej svobodno debato in prosto besedo vsakomur. Če se pa to ne zgodi, ne bo nihče imel pravice, zastopati slovenskega naroda. Potem lahko prirede sestanek posameznih klik, ne pa vseslovanskega kongresa.

Pojasnilo II.

Konec.

G. Andrej Gabršček je trdil, da sem neobhodno potreben v deželi in da se boji za moje zdravje vsled preoblega dela na Dunaju. Dr. Treo pa se je izrazil, da zahteva interes pisarne, da ostanem doma. Jaz sem vzdrževal stališče, da sem oficijelno kandidat izvrševalnega odbora tudi za 4. kurijo in da je Oskar Gabršček le namestnik ter da je v interesu stranke, da pošlje v državni zbor praktičnega moža.

Poudarjal sem tudi, da sta mi organizacija stranke in delo v deželi lažje kot državnemu poslancu, nego pa vezanemu v pisarni. Končno sem se podvrgel g. Andreju Gabrščku in dr. Treotu in to tudi naznanil na seji osrednjega volilnega odbora dne 5. januarja 1901 brez vsakega pridržka. Takrat sem mirno motiviral naš sklep, da se vzdrži kandidatura Oskarja Gabrščka vsled mnenja g. Andreja Gabrščka, da se z njim lažje zмага.

Izrekel sem že v svojem prvem pojasnilu, da so vse trditve v „Narodovem“ članku dne 4. maja laž in zavijanje, in sedaj, ko je g. Andrej Gabršček priznal avtorstvo, te besede ponavljam, in nič drugega niso izjavjanja v „Soči“.

Ne briga sicer nikogar moje premoženjsko stanje, ali ker mi g. Gabršček očita, da sem si vsled nimbusa, ki mi ga je on dal, nabral tisočakov, ponavljam le toliko, da sem plačal leta 1904 dolg, v katerega sem zabredel vsled svojega političnega in gospodarskega dela na Goriškem od pričetka 1896 pa do konca leta 1901. Ako g. Gabršček trdi: „za delo v deželi mu ni bilo mar, ampak pehal se je za kompromisi in državnim poslanstvom“, potem mu lahko rečem, da so bili

edina opora napredne stranke po političnem porazu leta 1901 Trgovsko-obrtna zadruga, Goriška ljudska posojilnica in Narodni sklad. Vse te zavode sem ustanovil ali reorganiziral jaz, brez vsake pomoči.

G. Andrej Gabršček ve, da nisem od teh zavodov nikadar prejel vinarja in nisem niti sprejel zastopstva. Vse tantijeme, nagrade odstopil sem v politične, gospodarske in dobrodelne svrhe. Ako nisem imel od vsega svojega dela ni najmanjše ugodnosti, pa menda g. A. Gabršček ni več mogoč, ako bi ne imel opore v teh zavodih. Danes g. Andrej Gabršček sedi v varnem položaju na teh zavodih. Ako se mi s tega sedeža drzne očitati, da se nisem brigal za delo v deželi, potem mu je pač mogoče trditi vse, je laž človeka, kateremu je edini spas: laž.

Člani izvrševalnega odbora bodo pač imeli še toliko spomina, da sem pri deželnozbornih volitvah jeseni 1901 kandidiral le z izrecnim pogojem, da proderemo z vsemi 10 kandidati, in da sem kandidiral zato v najbolj eksponiranem okraju. Vedeli bodo tudi, da sem sprejel mandat za mesta in trge po porazu v kmečkih občinah edinole, da rešim stranko novega poraza. Takrat me je g. Andrej Gabršček prosil za to in vsi navzoči člani izvrševalnega odbora. Dejansko pa sem storil veliko napako, da sem kandidiral. Vezala me je preveč strankarska disciplina, ali po vsem obnašanju g. Andreja Gabrščka bi bil takrat prost vsake obveznosti, bodisi v razmerju z njim, bodisi v razmerju z napredno stranko.

Končno kličem g. Andreju Gabrščku: Li niste od l. 1896 do 1899 prav mnogokrat iskali moj svet in pouk in polnili predale „Soče“ z mojimi mislimi? Li niste stali z menoj od spomladi 1899 pa do konca 1901 rame ob rame proti dr. Antonu Gregorčiču in klerikalizmu! Li Vam nisem pravilno izročil političnega vodstva dne 30. januarja 1902! Li Vas ne oblije rdečica sramu, da sedaj trdite, da ste bili z menoj vred clown v cirkusu? Vsak potegljaj mojega dela videli ste od 1896 pa do 1902 in bil sem le na enem torišču, le z Vami vred. Povejte, ali ni dobilo politično in gospodarsko življenje z mojim nastopom drugega lica?

Ali nisem vzdramil ljudstvo od vasi do vasi „pomagaj si sebi in pomaga ti bog“, ali nisem ustanovil trgovsko-obrtnih združenj, mizarske zadruge, narodnega sklada, pevskega in glasbenega društva, in preustrojil „Goriške ljudske posojilnice“? In kaj ima napredna stranka izven tega na Goriškem? In kaj ste storili Vi, ko ste ostali sami clown v cirkusu brez mene? Mari ste ponosen na politično organizacijo od 1902 do 1907? Ali pa na pasivni „Trgovski dom“, „Südbahnhotel“, „Zlatega Jelena“ in na drugo nadstropje „Goriške ljudske posojilnice“? Ali ne veste, da vam je boj 1907 omogočil edino le „narodni sklad“ in so političnega življenja prinesli v napredno stranko le mladi dr. Puc, dr. Janc, dr. Leupuschik in dr.?

Li ste res tako omejen, da ne uvidite, da napredna stranka 1908 ni prodrla s svojo močjo, ampak le vsled čilega agrarnega gibanja in ker vam je dr. Franko te nove moči izročil vsled svoje politične neizkušenosti in negotovosti? In če je prodrila, prodrila je šele v ožji volitvi z glasovi socialno-demokratske stranke! In kak interes imate, napadati mene? Ni dovolj, da ste se zadnje mesecu okoristili ugodnega političnega položaja, da ste prišli sploh v stan: rehabilitirati se?

Agrarna stranka je brez voditelja, pade Vam v plen. je le vprašanje časa! Imate okoli sebe čete

mladih ljudi, željnih pridobiti si poleg Vas in z Vašim pokroviteljstvom pozicije! Imate na razpolaganje dva denarna zavoda, močan političen fond, «Soča» je Vaša last! Čemu se me torej bojite? — Stopil sem golih rok v socialno-demokratsko stranko, ali kakor vi blagovoljno trdite «v zadnjo spelunko». Zapustil sem «blestečo palačo» napredne in meščanske stranke, zapustil mirno, srečno življenje v družinskem krogu, da se posvetim novemu delu za trpina in delavca. Je li to tako grozen greh? Ali pa mislite, da ostrašite mene ali moje sodruge? Ali ne uvidevate, kako ste majhen in smešen?

Dr. Henrik Tuma.

Politični odsevi.

Proračunska razprava v državnem zboru teče doslej precej zaspalo. Meščanske stranke brez izjeme so tako zbegane, da nobena ne more dati znamenja življenja od sebe. Liberalizem ni bankrotiral samo pri Slovencih, ampak v celi Avstriji. V proračunski razpravi bi bila priložnost, da bi liberalne stranke označile svoje stališče proti klerikalizmu. Vsled predrznega izzivanja klerikalcev bi bilo pričakovati, da se razvije proračunska razprava sploh v temeljit obracun s klerikalizmom. Toda sedaj je očitno, da je padlo liberalcem srce popolnoma v hlače in srečni so, če jim dovolijo klerikalci le še nekoliko dihati. Človeku se gabi!

Profesor Wahrmond se je s svojega dopusta vrnil v Inomost. Kako se razvije njegova afera dalje, je seveda še neznano, uganiti je pa skoraj z gotovostjo, da bodo klerikalci vsled strahopetnosti liberalcev popolnoma zmagali. Zanimivo je, s kakšno jezuitsko logiko tolaži sivolasi liberalizem samega sebe. Njih starobabja logika pravi tako: Če bi Wahrmond sklenil, da predava, bi moral rektorat predložiti njegovo prošnjo učnemu ministrstvu. To ne bi hotelo samo odločiti, temveč bi prepustilo odlok celi vladi in če bi ministrski svet sklenil kaj, kar ne bi odgovarjalo dosedanjemu stališču naučnega ministra, bi ta moral demisionirati... To pa tem junakom ni znano, da demisionira navadno tisti minister, ki je v nasprotju z večino parlamenta?

Baron Beck se je v proračunski razpravi oglašil za besedo. To je bilo v redu, kajti proračunska debata je prilika, ob kateri ima vlada precizirati svoje politično stališče. V drugih parlamentih poraja razprava o proračunu sploh najmenitnejše govore; ves duh, vse znanje, vse politične zmožnosti strank in vlad se izražajo v takih debatah in zato je umevno, da je zanimanje zanje v vseh političnih krogih velikansko. V Avstriji se zrcali vsa mizerija države v proračunski debati. Tako, kakor je vse naše politično življenje malenkostno, zanikrno, tako je tudi najvažnejša razprava v državnem zboru plitka in prazna. Najznačilnejši za to je govor ministrskega predsednika, iz katerega odseva tako cenena in puhla modrost, da mora splavati vse spoštovanje pred to politiko po vodi. Kadar govori v francoski zbornici Clemenceau, je to parlamentaričen dogodek; opozicijske stranke pošiljajo tedaj svoje najboljše govornike v boj in govorniški dvoboji med Clemenceaunom in Jaurèsom zanimajo vse svet. Kdo naj se na Dunaju z veseljem spušča v debato z Beckom? Avstrijska socialna frakcija ima nedvomno velike govornike; na Adlerja, Daszynskega, Rennerja i. t. d. bi bil vsak parlament ponosen. Toda material, ki ga daje baron Beck svojim nasprotnikom, je tako boren, njegova retorika, ne le kar se tiče oblike, temveč še bolj glede na vsebino, je tako revna, da mora čutiti nasprotnik več usmiljenja, kakor bojevitosti. Če kulminira duhovitost ministrskega predsednika v zatrdjevanju, da člani vlade niso sodrugi, kdo naj se tedaj resno bojuje s takimi «argumenti»?

Ministrski predsednik se je očitno trudil z naglašanjem, da njegova vlada nima socialističnih ciljev. To bi mu radi verjeli, tudi če bi ne bil povedal. Da je vlada v kapitalistični družbi izvrševalni organ kapitalizma, je bilo socialni demokraciji znano, ko se baronu Becku še sanjalo ni, da bo kdaj krmilo avstrijske vlade v njegovih rokah. Nikdar ni socialna demokracija pričakovala, da bo katerakoli meščanska vlada pospeševala njena načela. A če je bilo Beckovo zatrdjevanje nepotrebno, je bilo tudi nepredvidno, kajti poleg njegovih mamelukov je v Avstriji vendar še nekoliko ljudi, ki se spominjajo; in njih naloga pravzaprav ni pretežka, zakaj še ni minilo celo leto, odkar je baron Beck razvijal novi zbornici svoj program. Ne vemo, kolikokrat je petelin v tem času pel, vemo pa, da je baron Beck v kratki dobi prav temeljito zatajil svoj program. V svojem ekspezeju je mnogo govoril o socialni demokraciji; 87 poslancev mu je takrat pač še bredlo po glavi. V tistem času je vedel, da ima socialna demokracija mnogo konkretnega v svojem programu in baron Beck je zapisaval na svojo zastavo izpolnitev socialnih reform. Takrat se je rotil, da ne bo vladal strankarsko, ampak da bo hodil po srednji črti, na kateri se izravnavajo nasprotja. Seveda je od tistega časa baron Beck korenito klerikaliziral svoj kabinet; njegova vlada se je od srednje linije popolnoma oddaljila in se je, kolikor je le bilo mogoče,

približala liniji izkoriščevalcev. Danes smatra baron Beck za svojo najvažnejšo nalogo, zatrdjevati, da ni socialist. Če je že nastopil to pot, naj bi bil pa vsaj šel dosledno do konca: Povedal naj bi bil, da bi se najrajši podal v boj zoper delavstvo, če ne bi imel preveč respekta pred njegovo močjo. Delavski organizacija je edina skala, ob kateri se razbijajo nazadnjaški načrti gospoda barona Becka.

Ogrska volilna reforma je zopet odložena. Kakor je znano, je minister grof Andrassy svoj čas obljubil, da predloži spomladni reformo volilne pravice. Sedaj je dejal v zbornici, da je takrat storil «napako». Sedaj uvideva, da ne bi bilo umestno, predlagati reformo v času, ko ni mogoče, da bi se resila in zato jo predloži šele v jeseni. Grof Andrassy se boji, če bi jo sedaj predložil, da bi se poletne počitnice porabile mesto za delo, za agitacijo; posebno se boji brezmejnega agitacije delavskih organizacij. S tem je pač marsikaj povedano. Če se grof Andrassy boji delavske agitacije, tedaj je pač gotovo, da je njegova reforma delavstvu sovražna. Če bi bila pravična, bi moral sam želeti, da jo ljudstvo čim prej spozna in da se umiri. Kajti sedaj je prav zato nemirno, ker ne pozna vladne reforme in ker se boji, da bo osleparjeno za volilno pravico. S svojo izjavo je Andrassy potrdil, da je strah opravičen. Zato bo najbrže njegova izjava porodila še večjo agitacijo, kakor bi jo reforma, če bi jo predložil.

Angleški kralj Edvard obišče ruskega carja. Angleški socialisti so izdali protest, v katerem pravijo, da z veseljem stisnejo bratsko roko ruskemu narodu, nikdar pa ne krvniku ruskega naroda.

Švedski kralj Gustav je na banketu v Göteborgu v daljšem govoru dejal: Prepričan sem, da bodo mednarodni ugovori, ki so pred kratkim sklenjeni z drugimi državami, pomagali, da se ohrani mir. Za Švedsko je mirovna politika edino primerna. Ves svet torej zatrdjuje miroljubnost in vendar žre militarizem neprenehoma nove milione!

V republiki San Domingo je bil Ramon Caceres zopet izvoljen za predsednika.

Francoški kardinali so poslali papežu pismo, v katerem mu izražajo «najglobokejšo hvaležnost», da je prepovedal ustanovitev vzajemnih podpornih društev za duhovnike. S temi društvi bi bili stari duhovniki, ki so brez zasluzka, dosegli primerno dosmrtno podporo. Ampak papežu to nič ni mar; njemu je kljubovanje zoper «brezversko Francijo» več in kardinali mu poljubujejo roke, ker ukazuje starim duhovnikom stradati.

Ruska дума je po dolgi debati sklenila, izročiti socialno-demokratskega poslanca Kasorotova sodišču zaradi nekega govora, ki ga je imel na javnem shodu. Taka je sramota tretje dume!

Vojno sodišče v Varšavi je obsodilo 14 oseb na smrt, ki so bile tožene, da so napadle pošto na postaji Tokolov. Med obsojenimi so tri žene in štirinajstleten gimnazijec.

Severo-amerikanski proračun, ki je pravkar predložen kongresu, izkazuje 1.007.068.569 milijardov izdatkov. Stroški so mnogo večji, nego v prejšnjih proračunih. Za urade, ki so na novo ustanovljeni pod Rooseveltovim predsedstvom, se zahteva 63.545.000 dolarjev na leto, za mornarico pa letnih 122.662.716 dolarjev.

Vseučiliška stavka.

Vendar se je zgodilo. Komaj nekoliko tednov je minilo, odkar se je akademičnim oblastim posrečilo, prepričati stavko dijakov na visokih šolah z obljubo, da bodo profesorji sami z vso odločnostjo branili svobodo pouka; a danes so ustavljena predavanja skoraj na vseh visokih šolah v Avstriji. Tako se je razvila Wahrmondova afera in zahvaliti se je zato neodkritosrčnosti vlade in strahopetnosti liberalnih strank.

Ko so klerikalci naskočili vseučilišče v Inomostu in tam prepričali predavanje; ko so Hagenhofer in tovariši opijanili četo zapeljanih kmetov in naskočili graško vseučilišče; ko je postalo slepcem jasno, da se klerikalci res pripravljajo na «osvojitve» vseučilišč v zmislu lanskega katoliškega shoda: je učni minister Marchet zatrdjeval, da bo svoboda znanosti varovana na vsak način in da se nič ne zgodi profesorju Wahrmondu. Dijastvo, ki ima vsaj še nekaj mlade krvi v žilah, je samo vsled tega zatrdjevanja začasno opustilo misel vseučiliškega štrajka. Toda razočaranje je prišlo kmalu.

Dopust profesorja Wahrmonda se je končal. Wahrmond se je vrnil v Inomost. Klerikalcem je bilo že obljubljeno, da ne bo predaval o cerkvenem pravu. Že to je bilo popolnoma neupravičeno, kajti za akademične oblasti ni bilo nobenega povoda, prepovedati Wahrmondu predavanje. Vendar inomostski profesor res ni naznanil predavanja, temveč samo seminarske vaje o zakonskem pravu. Vlada pa je prepričala tudi to; da vzame Wahrmondu priložnost za pouk, je tirolski namestnik dal zapreti vseučilišče v Inomostu.

Načina, po katerem se je to izvršilo, se ne sme prekmalu pozabiti, kajti preznačilen je za sedanjost zistem v Avstriji. Nihče neče biti kriv tega, kar se je zgodilo v Inomostu. Ko je bil čas, da se kaj ukrene, ni bil navzoč učni minister dr. Marchet. To je menda sploh specialiteta avstrijskih političarjev, da jih nikdar ni tamo, kjer bi morali

pokazati svojo barvo. Navzoč pa je bil «slučajno» gospod Beck; on pa je prepustil tirolskemu namestniku ukrep, in ta je ukazal, da se zapre univerza. Prvošolci bodo morda verjeli, da je namestnik ravnal na svoj račun.

Poleg vlade so pa v Avstriji tudi še politične stranke. Spomnimo se še enkrat, da imajo protiklerikalne stranke večino v dunajski zbornici. Za trenotek so se menda liberalci sami spomnili, da je tako. Poročalo se je v sredo, da je izbruhnila v ministrstvu kriza, da bodo nemški liberalni ministri demisionirali, če se ugotovi klerikalnim zahtevam. Zdelo se je, kakor da bi se bil liberalizem zdramil. Toda to je trajalo menda tri ure in liberalizem je zopet mirno v gospodu zaspal. Inomostsko vseučilišče je zaprto, Wahrmondu je pouk onemogočen, a Beck je še vedno minister, Marchet, Derschatta in Prade pa poleg njega. Misli se je, da se bliska, pa se je le žgal samo kolofonij.

Od liberalnih političnih strank torej res ni pričakovati rešitve. Mi se temu pač ne čudimo; davno smo že pribili to dejstvo. A mladini se je zdelo nemogoče, da bi se tako sramotno udali ljudje, ki so se širokoustili s svobodomiselnostjo kakor sejmarji in ki bi — nota bene — imeli moč zoper klerikalizem, če bi le hoteli! Razočaranje je hudo zadelo dijake; tem hitrejši in odločnejši je bil pa njih sklep. V sredo je bila stavka na nemških vseučiliščih sklenjena; v četrtek so bila predavanja ustavljena že skoraj na vseh nemških in čeških visokih šolah.

Avstrija je torej srečno prijadrjala tja, kjer je bila Rusija. Stavka na visokih šolah je dogodek, čegar pomen sega daleč čez meje avstrijske države in sramota našega liberalizma je postala očitna vsemu svetu.

Za dijake ni malenkost, kar so storili. Stavka jim nalaga velike žrtve in pomeni zanje mnogo izgub. Vsakemu resničnemu prijatelju mladine mora biti žal, da se vnema boj na tem polju. In vendar je to še edino veselo znamenje v teh tužnih razmerah, v katere so meščanske stranke spravile državo.

Seveda je vprašanje, ali bo vsaj vtisk tega dogodka dovolj močan, da se zdramijo liberalne stranke. Mi smo skeptični. Če se vidi, koliko donečih klofut je liberalizem že ponižno kvitiral, se ne more upati, da se mu na stara leta povrne moč, katero je že davno zafrečkal. V najboljšem slučaju je mogoče, da dvigne za trenotek «zastavo svobodomiselnosti»; a čim bo Wahrmondova afera končana tako ali tako, bo liberalizem vesel, če bo smel zopet mirno sestiti na zofo in sanjariti o nekdanjih dneh. Resnega nasprotnika nima klerikalizem nikjer več, kakor pri delavcih, pri socialni demokraciji. Zadnji boj bo izvojevan med klerikalci in socialnimi demokrati, liberalci bodo k večjemu gledali kakor veteranci nanj.

Dopisi.

Iz Idrije. Kakor smo že poročali, se bo vsrila 21. junija (v slučaju, če bo pa ta dan slabo vreme, pa 28. junija) velika ljudska veselica v **proslavo** desetletnega obstanka «Občnega konsumnega društva v Idriji». Za to veselico se je izbral posebni veselični odsek s sodr. Tomažem Brusom na čelu. Na veselici, ki bo na posestvu Podroteja (ki je last «Občnega konsumnega društva») igrali bodeta dve godbi in sicer «Delavsko godbeno društvo» koncertne komade, godbeni odsek podružnice Idrija «Unije rudarjev avstrijskih» pa na plesišču. Aranžma je v izbornih rokah, zato se je nadejati zelo animirane zabave. Vabijo se tudi zunanji sodrugi, če jim dopušča čas, da ta dan obiščejo idrijske sodruge. Dopoldne 21. junija bo pa slavnostni občni zbor, na kateri imajo pristop poleg članov tudi gostje, ki jih uvedejo člani. — Povodom desetletnice izšla je v založbi čas. «Naprej!» brošura «O konsumnih društvih», ki prinaša prav zanimljivo čtivo o združništvu na sploh.

Pulj. (Profesionalno obrekovanje.) Sovražstvo, ki ga goje gotovi krogi do socialne demokracije, jemlje raznim privilegiranim hujskačem ves razum. Ker ne morejo socialni demokraciji do živega z resnico, se poslužujejo obrekovanja, a s tem zahajajo v take zagate, da bodo morali prej ali slej izgubiti pri resnih ljudeh ves kredit. V nedeljo je imela istrska družba Sv. Cirila in Metoda občni zbor v Pulju. Ker poznamo puljska tla, smo bili tembolj prepričani, da se bodo našli v mestu elementi za nezmisljene demonstracije, ker je «Giornaleto», kakor smo poročali, zistematično ščuval. Socialna demokracija ni mogla želeti rabuk pri tej priliki. V boju dveh buržoazij nima delavstvo nobenega povoda, izpostavlja se za eno ali za drugo, najmanj pa za istrsko italijansko stranko, ki ne zaslučuje prav nobenih proletarskih simpatij. Vrhutega ima socialna demokracija navado, segati stvarno do dna. Čeprav je Ciril-Metodova družba zlasti v Istri popolnoma klerikalizirana in ne odgovarja svojem namenu; čeprav je storila več za utrditev klerikalizma, kakor za ljudsko izobrazbo, je vendar po načelu šolska družba in naša želja ni, da pogine, temveč da se popravi in modernizira. Da pa prepreči vsak eventualni netaktični korak kakoga sodruga, je politični odbor izdal opomin, s katerim je svaril vse pristase, naj se ne udeležijo

demonstracij, ki bi se utegnile primeriti, pa naj jih priredi ta ali ona stran. Pravzaprav bi bila stranka s tem že popolnoma salvirana, kajti med resnimi politiki ni nikjer navada, prisivati eventualne grehe posameznikov celi stranki. Toda politični odbor se je hotel — v lastnem interesu — tudi prepričati, ali je disciplina stranke zanesljiva. Nedelja je prišla in z njo napovedani občni zbor Ciril-Methodove družbe. Prisel je pa tudi pondeljek in z njim «Slovenski Narod». Puljskim delavcem je že znano, da je resnicoljubnost tega lista precej dvomljiva, saj jo je n. pr. naravnost na glavo postavil takrat, ko so se bili vršili naši impozantni shodi pod milim nebom. Vendar se pa v Pulju ni mislilo, da je liberalno glasilo ljubljansko tako nizko padlo! Vse se je čudilo, ko je citalo v «Slov. Narodu» infamno trditve, da so socialisti v iredentovci razsajali pred «Narodnim Domom». Kako nesramen je bil ta brzojav, se lahko dokaže z narodnjaškimi pričami. «Omnibus», ki gotovo ni bil nikdar prijazen socialistom in jim je prišival, kar je le mogel, poroča:

«Trideset let neotesanih uličnjaka htjelo je, da demonstira pred «Narodnim Domom» iza dolaska naših milih gostov. Medju izzivačima isticao se kao prvi neki državni činovnik civilnog odijela, kojemu je zadavala previše skrbi naša narodna trobojnica. Inače razboritiji dio talijanskog građanstva kao in socialisti držali su se posve korektno.»

Če «Omnibus» tako piše, tedaj bi pač tudi «Slov. Narod» lahko verjel, da so se socialisti «korektno držali». Če mu pa to ne zadostuje, mu imenujemo za pričo lahko še dr. Laginjo, čegar beseda pri «Sl. Narodu» menda vendar kaj zaleže. Ko se je vršila tista malenkostna, popolnoma brezpomembna demonstracija, je sodrug Petejan pozval dr. Laginjo, naj pogleda, če je med demonstranti kak socialist; ta pa je moral priznati, da ga ni. V resnici je bilo približno 40 mladeničev italijansko-liberalnega društva «Giovane Pola», ki so demonstrirali pod varstvom policije, a niso napravili nič drugega, kakor škandalček svoji narodnosti.

Kakor v «Slov. Narod», je prišlo tisto zlagano poročilo tudi v nekatere zagrebske časopise; ne bi bilo torej čudno, če bi zakročila vest o «socialno-demokratski surovosti» po vsem slovenskem meščanskem časopisju. Kar se tiče «Slov. Naroda», smo radovedni, če bo sedaj, ko je poučen, preklical svojo laž. Informira se lahko o resnici. Če ne popravi svoje zlagane vesti, se ne bo mogel izgovarjati na poročilo, temveč običala bo lažljivost na njem in na njegovem uredništvu.

O zboru samem se lahko pové, da je bila udeležba prav pičila, čeprav je pel boben narodnjaške reklame cele tedne po vsej deželi. S parobrodom iz Voloske, Reke in Opatije je prišlo, če štejemo zelo liberalno, 170 oseb, z vlakom iz Trsta in iz Istre pa 70. Na veselici je bila polovica vojakov, ki pač ne reprezentirajo istrskega ljudstva! Izletniki iz Voloske, ki so imeli odpotovati ob 12, so odšli že ob 7., ker niso imeli nobene pametne zabave!

Ob istem času je bila v «Arco Romano» veselica naše stranke, ki je v vsakem oziru izvrstno uspela, tako da se nekateri narodnjaški voditelji, ki so prišli gledat, niso mogli dovolj načuditi. Na vsak način smo lahko bolj zadovoljni, kakor narodnjaki obeh barv.

Ziri. Tudi pri nas so težave z občinsko hišo, ki se zida. Višje oblasti tudi nekako prepovedujejo take izdatke, kakršni so potrebni za občinsko hišo, kakršna naj bo v Zürich. Ja, ja, na Kranjskem se bližamo hudim časom. Klerikalni zmaj razširja svoje žrelo v najširših dimenzijah. Zato seveda pa bo potreba krepke organizacije zavednega naprednega ljudstva. Delavci žirovski, oklenite se zato delavske organizacije!

Domače stvari.

Dvesto do tristo kron efektivne izgube na leto ima kranjski živinorejec pri vsakem govedu, katero redi. Tako računa «Nova Doba», odnosno gospod Rohrmann na Grmu. In 60 vinarjev na dan zasluži kranjski kmetovalec s svojim delom. To so zares trditve razmere in brezprimerna je požrtvovalnost ljudi, ki darujejo mestnim mesojedcem z vsakim volom 200 do 300 kron. Pa kaj kmetovalec! Če je izguba pri enem volu 200 do 300 kron, mora biti pri desetih 2000 do 3000, pri dvajsetih 4000 do 6000 kron. Veleposestnik, ki se peča z živinorejo, žrtvuje torej leto za letom dohodke uradnika iz sedmega ali šestega činovnega razreda. Take trditve objavljajo listi a la «Nova Doba» s povsem resnim obrazom in najbrže so prepričani, da se najdejo na Kranjskem res bebeci, ki bi verjeli takim volovskim računom. Laž je včasih koristna; ampak držati se mora takih mej, da vsaj lahkoverni ljudje lahko verjamejo. Toda laži, s katerimi bi naši agrarci radi prepričali ljudstvo o svoji srce trgajoči revščini, so vendar pregoroštasne, da bi se lovili kalini na take limanice. Vemo pač, da se malemu kmetu ne godi predobro; vemo pa tudi, da je na Kranjskem dosti kmetov, ki ne bi menjali z nobenim okrajnim glavarjem in vemo, da teko veleposestnikom dohodki s polja, s planin in iz hlevov, ne da bi se jim le sanjalo, kaj je delo. Če je živinoreja res tako nevhvaležen opravek, tedaj je vendar čudno, da se toliko ljudi peča z njo in da povečuje svoj pro-

met, kolikor le more. Seveda, kadar računajo agrarni učenjaki o dohodkih živinoreje, ne smejo vzeti za podlago svoje statistike ubogega malega kmeta, ki ima vola le zato, da ga vpreže in da dobi gnoja, a proda ga le tedaj, kadar je huda sila za davke ali pa za posojilo. S takimi farbarijami se spravlja samo statistiko ob kredit; zakrknjenih src mestnega prebivalstva, ki plačuje meso kakor žafran, pa res ne bodo ganile.

Klerikalni poslanec dr. Krek je govoril v državnem zboru. Kdor čita govor, mora priznati, da se dr. Krek močno razlikuje od svojih klerikalnih tovarišev. Njegovo znanje je neprimerno bolj obširno, nego znanje skoraj vseh klerikalnih veljakov in gotovo je tudi, da vsi skupaj ne znajo misliti tako globoko kakor on. Za karakterizacijo naj služi odlomek njegovega govora:

«Posledice protidemokratske reakcije bi bile pogubne. Če se poziva na združitev proti socialnim demokratom zato, ker streme po «državi bodočnosti», sem drugega mnenja, kakor gospod ministerski predsednik. Vsi tičimo v socializmu in prav meščanske stranke pričakujejo vse od države. Kdo pa je, ki more se samostalno živeti? Samo od socializiranja pričakujemo tolažbe in rešitve. Če se nadalje pravi, naj se združimo proti socialnim demokratom zaradi njih razmerja napram parlamentu, bi zopet dejal, da imam poštenu vtisk, da ta stranka doslej ni storila ničesar, kar bi moglo preprečiti delovanje parlamenta. Če bi šlo za združitev proti socialni demokraciji kot stranki, bi zopet omenil, da so nasprotja med drugimi strankami, ki se imenujejo meščanske, v marsikaterem oziru mnogo večje. Zato moram javno izreči, da se skriva za klicem po zedinjenju proti socialni demokraciji vsaj večinoma strah pred socialno političnim delovanjem parlamenta.»

Ta govor samposebi zasluži vso pohvalo. Toda prav zato, ker zna dr. Krek tako govoriti, zasluži njegovo delovanje najostrejšo kritiko. Lepe so Krekove besede, kadar ve, da ostanejo samo besede; ampak z njegovo teorijo se neprenehoma krega njegova praksa. Dr. Krek obsoja strah pred socialno-političnim delovanjem parlamenta; a dr. Krek glasuje proti vsakemu socialno-političnemu predlogu socialnih demokratov. Glasoval je proti nujnosti predlogov o draginji, proti svoti za zboljšanje položaja železničarjev, proti znesku za povišanje plač poštnim uslužbencem i. t. d. Dr. Krek razume socializem, odobrava ga v svoji duši, zagovarja ga celo javno, kadar zagovor nič ne velja, a če bi moral izvajati posledice iz svojega prepričanja, vlakne socialno prepričanje v žep in zatrobi v rog svojih klerikalnih reakcionarnih somišljenikov. To je še slabše, kakor če glasujejo dii minorum gentium po ukaz svojih klerikalnih veljakov, ker nimajo nobene lastne misli v glavi!

Krekov govor mora napraviti vtisk neodkritosrčnosti, če se pomisli, da v zbornici svari proti združevanju zoper socialno demokracijo, doma pa pomaga, vklepati socialno demokracijo v verige, kjer le more. Gori priznava potrebo socializma, doma pa pospešuje volilno reformo, ki naj bi oropala socialno demokracijo najskromnejšega zastopstva v deželni zboru. Kar že davno vemo, je dr. Krek vnovič potrdil s svojim govorom: V njegovih prsih prebivata dve duši. Ena je demokratična in včasih precej rdeča; druga je črna in nosi tonzuro. Kadar se spreta, pa žrtvuje brez pomisleka prvo drugo, kajti kariere v katoliški hierarhiji niso pripravljene za demokrate.

Poslanec sodrug dr. Adler je imel v državnem zboru velezanimiv govor in je temeljito obracunjal z ministrskim predsednikom baronom Beckom. Govor zasluži, da se z njim seznanijo delavci in da se to omogoči, ga bomo objavili v posebni izdaji.

Vladimir Schweiger, slušatelj prava na dunajskem vseučilišču, je v dvajsetem letu svoje mladosti dne 26. majnika umrl v Novem Mestu. Vest o njegovi smrti je iznenadila vse, ki so ga poznali. Dasiravno ni bil videti posebno krepak, vendar ne bi bil nihče sodil, da nosi kal smrtnih boleznih v prsih. Še pred kratkim je bil v Ljubljani, dobre volje in ni nič govoril o bolezni. Vladimir Schweiger je bil zelo nadarjen dijak. Študiral je gimnazijo v Ljubljani, maturiral je v Novem mestu in potem se je vpisal na dunajskem vseučilišču. Med svojimi sošolci je rad razširjal zanimanje za socialne studije in za socializem ter je tudi, kolikor mu je bilo v njegovem položaju mogoče, deloval za socialno demokratično stranko. Pečal se je tudi z leposlovjem. Lani je «Rdeči Prapor» objavil dober podlistek iz njegovega peresa in nekaj njegovega rokopisa, ki ga še imamo, kaže prav lepo nadarjenost. Tudi za slikarstvo je imel čeden talent. Njegova zgodnja smrt uničuje lepe nade, ki so z njim legle v grob. Mlademu sodrugu bodi ohranjen prijazen spomin.

Kranjski deželni odbor je dovolil odseku za prireditve slavnostnega spreveda 3000 kron. Za podpore, ki jih je dovolil deželni zbor, nima deželni odbor denarja. Kdo mu ga neki daje za take izdatke, o katerih deželni zbor še sklepali ni mogel?

Vseslovanski program, ki so ga Kramaf, Hribar in Hlibovicki predložili slovanskim poslancem na Dunaju, ne po svojih, temveč po kneza Trubeckega idejah, obsega sledeče točke:

1. Leta 1911 naj se priredi v Moskvi vseslovanska razstava;

2. Ustanovi naj se velika slovanska banka;
3. Dne 12. julija t. l. naj se skliče vseslovanski zbor v Prago;
4. Ustanove naj se boljše knjigotržne razmere med slovanskimi narodi in deželami;
5. Razširi naj se sokolska organizacija, zlasti na Ruskem;
6. Združijo naj se slovanska izobraževalna društva.

Če skušajo gospodje razširiti mnenje, da so bili na seji zastopani vsi avstrijski Slovani, je treba to vest popraviti. Prvi, ki se niso udeležili, so bili slovenski klerikalci. Od Poljakov sta bila Glombinski in Starsynski povabljeni, a nista prišla. Podpredsednik poljskega kola Dzieduszycki je izjavil, da ne more reči ničesar v imenu svojega kluba, ki se sploh še ni pečal s to zadevo. Seveda pa tudi socialno demokratični Slovani niso bili zastopani in to navsezadnje tudi niso mačje solze; na Češkem n. pr. je socialna demokracija, kakor so pokazale državnozbornske volitve, najmočnejša stranka. Slavni odsek toraj nima pravice, govoriti v imenu avstrijskih Slovanov. Kar se pa tiče programa, je ena točka enostavno reklama za razstavo, ki jo imajo letos v Pragi, vse druge pa imajo očitno služiti Rusiji in celo se lahko pravi ruski reakciji, kajti povsem naravno je, da se n. pr. «vseslovanske» banke na Ruskem ne more ustanoviti brez dovoljenja ruske vlade; prav tako je pa tudi naravno, da carjeva vlada ne bo dala dovoljenja za nobeno ustanovitev, ki ne bi koristila avtokraciji. Ruska policija bi bila s to akcijo, če bi se posrečila, lahko zadovoljna.

Iz Spodnje Idrije. V naš dopis, ki je bil v zadnji številki objavljen, se je vrnil čudež. Tiskarski škrat je iz besede «zdravo» napravil «bolno». Slavek se mora glasiti: «Resnici na ljubo pa bodi povedano, da je bolno dekletko zdravil idrijski rudniški zdravnik dr. I. I. Stverak in jo kot zdravo iz zdravljenja odpustil.» To popravljamo radi tega, ker se klerikalci prav radi poprimejo vsake tiskovne napeke ter jo porablajo v svoje nečedne namene. — Seveda se samoposebi razume, da zdravnik le ozdravljene, zdrave iz zdravljenja odpušča, bolne pa še naprej zdravi.

Po zaključku lista.

Pri volitvah v pruski deželni zbor je po izidu volitev volilnih mož zagotovljena izvolitev sedmih socialnih demokratov. Socialno-demokratični volilni možje bodo glasovali za sledeče kandidate: Dr. Karol Liebknecht (ki je, kakor znano, še v trdnjavi), Henrik Ströbl, Pavel Hirsch, Borgmann, Hugo Heimann, Wels in Leinert. V šestih okrajih so socialisti v ožji volitvi. Iz 25 okrajev z 42 kandidati je vspeh še neznan.

Umetnost in književnost.

Prejeli smo in priobčujemo: Dopolnilne volitve v «Slovensko Matico» dne 25. maja t. l. so pokazale, da naš prvi književni zavod zapada tistemu grehu, na katerem trpi vsa naša kulturna javnost. Prvič že to ni nikakor v redu, da odbor nasvetuje kandidate, ki so potem skoro toliko kakor gotovo izvoljeni. To je znamenje, da društvenikom ni nič do tega, kdo in kako se naj vodi društvo in njegovo delovanje. Ali bi ne bilo potem vseeno, če se namesto formalnih volitev kratkoma odbor sam dopolnjuje s tem, da prevzema vase, kogar hoče? Zato pa tudi vidimo, da se volijo v odbor književnega društva vsi mogoči ljudje, samo resnični pesniki in pisatelji, znanstveniki in umetniki ne. «Slov. Matica», menda vendar ni zavod, kjer bi morali biti odborniki zastopniki stanov brez vsake druge kvalifikacije. Zato so stanovska društva tu. Sedaj sede v odboru skoro sami profesorji in nekaj duhovnikov poleg par juristov. Medicinca ni n. pr. niti enega in vendar bi znanstvenik-medicinec vsekako bolje spadal v ta krog, nego pa n. pr. kakšen trgovec, ki se jih sedaj rine v odbor. To je vse prav, da se tudi, recimo, inteligentni trgovci vabijo, da pristopijo k društvu, toda za vodstvo književnega, znanstvenobeletrističnega zavoda morda vendar splošno ni trgovec bolje poklican, nego znanstvenik ali literat. Ako smo pa tako revni, da ne spravimo skupaj 40 odbornikov-strokovnjakov, potem ne kaže drugega, nego znižati število odbornikov, kajti to, kar se dela sedaj, je sušmarstvo.

Kje hočete prebiti dopust?

V prav majhnem mirmem gnezdu, daleč gori v planinah. Še zdravnik in lekarnika ni tam. — Če pa zbolite? — Jaz, kajpada — bolan; kvečjemu se tupatam prehladim, kakor se rado dogaja v letovišču. Toda za to si pa vzamem kar svoje ljube stare Fayeve prave sodenerske mineralne pastile, katerih imam dvanajst škatlic v kovčegu, in nikakršen prehlad mi ne more škodovati. Fayeve prave sodenerke kupujemo po K 1.25 v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini z mineralno vodo.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

W. Th. Gantzert

Dunaj IV./4.,

Grosse Neugasse 27.

Važno za delavce in sploh
za vse konsumente!

V »Založbi časopisa »Naprejš« v
Idriji je te dni izšla brošura

»O konsumnih društvih«.

Njih pomen in važnost
za delavsko ljudstvo

Cena brošure je 20 vinarjev.

Kdor se zanima za zadrugištvo, osobito
za konsumna društva, mu bo ta brošura
zelo dobro došla. V njej so uvrščeni naj-
raznovrstnejši članki, ki govorijo o pomenu,
važnosti in zgodovini konsumnih društev.

Sezite po njej!

»Občno konsumno društvo v Idriji«
vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo

izvanrednemu slavnostnemu
občnemu zboru

kateri bude
dne 21. junija t. l. dopoldne.

DNEVNI RED:

- Deset let delovanja »Občnega konsumnega društva«. Govori ravnatelj Anton Kristan.
- Slučajnosti.

Pričetek ob 9. uri zjutraj.

Pristop imajo čast in po članih vpeljeni gostje.
Predstojništvo.

Gostilna »Leon« v Ljubljani

Sredina št. 10 (v Prulah)

Podpisana se priporočata slavnemu občinstvu, osobito
p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Točijo se pristna
štajerska vina in priljubljeno domače Auerjevo pivo. Dobra
kuhinja. Postrežba točna in solidna. 10-1

Z odličnim spoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik.

Delavska tiskovna
družba v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Vabilo

na

prvi občni zbor

ki se vrši

dne 7. junija ob 11. uri dopoldne

v gostilni »pri Štajercu«
Resljeva cesta, Ljubljana.

DNEVNI RED:

- Poročilo ustanoviteljev o pripravljalnem delu.
- Volitev načelnika in starih članov načelstva.
- Volitev treh članov nadzorstva in treh namestnikov v nadzorstvo.
- Predlogi in nasveti.

V LJUBLJANI, 27. maja 1908.

Za ustanovitelje:

Ethin Kristan Anton Kristan
Fran Bartl Ivan Milinar
Mihael Čobal.

Priznana najlepše šaljive bazare, kakor tudi
vse slavnostne predmete za vrtno vese-
lice, društvene znake, kuverte, številke za ba-
zare in knjižnice, koriandoli, serpentine, rdeče
nagelne, lampione, papirnate čepice, karte za
šaljivo pošto, bloke, stambile, dobavlja društvom
najceneje

Wunibald Plann

Dunaj VI., Wallgasse 19 (poleg Raimundteater).

Lastno izdelovanje!

Zahtevajte znižani cenik!

Proti klerikalizmu!

N
A
B
A
V
I
T
E

Wahrmundova brošura
»Katoliško svetovno
naziranje in svobodna
znanost«
je ravnokar izšla.
Stane 70 vin. komad.

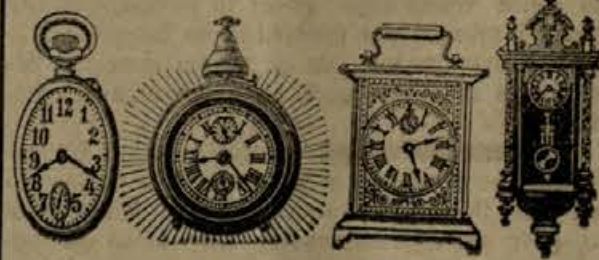
N
A
B
A
V
I
T
E

Slovenski prevod je popoln, ker je
preložen po interpelaciji poslancev so-
druga Nemeca in drugov ter po govoru
poslanca sodruga Seitza.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
varnostno potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 22
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno

Zastonj pošljem vsakemu in poštine prosto
12-7 cenik za 5000 ur.

Krone		Krone		Krone	
Rosk. Patent	3-	Budilka	2-40	J. Budilka	6-
Srebr. - Rosk.	6-	3 svet. števil.	3-	Z bitjem	8-
Zelesn. - Rosk.	7-	Z enim zvoncem	5-	Z godbo	10-
Srebr. z dvoj. plašč.	8-	Kuhinjska ura	3-	6 valcnov	12-
Krone		Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalia, s. kr. preizkušeno od K 13-.			
Pendel ura 70cm	7-	Zlatnina in srebrnina po originalnih tvor- nskih cenah.			
Z zvon. bitjem	9-	Triletna garancija. Ako ne ugaja, zamena ali pa se vrne denar.			
Z budilko	10-				
Z godbo	12-				

Maks Böhncl, Dunaj IV.

Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.

Sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec. Največja in naj-
starejša tvrdka. Ustanovljena 1840.
5000 slikanih cenikov zastonj in poštine prosto.

KAVARNA

»Unione«
preje, Tedesco v Trstu

se priporočata cenjenim sodrugom najtop-
leje. Na razpolago so vsi važni in slo-
venski, italijanski in nemški listi. Vse
pijače poceni. Napitnina je izključena.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

»Rdeči Prapor«!

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

»Kdo uničuje proizvajanje v malem?«

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchatger:

»Pod spovednim pečatom«.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

»Socializem«.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

»Socialna demokracija in kmetičko
ljudstvo«.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

»Komunistični manifest«.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

»Zakaj smo socialisti?«

Cena 14 vinarjev.

»Vatikanski jetnik«.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi »Rdečega Pra-
porja« v Ljubljani, »Naprejš« v Idriji in v vseh slovenskih
knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Otvoritev kavarne v Pulju.

Slavnemu občinstvu uljudno nazna-
njamo, da smo na novo otvorili »Ek's
Kafe Verdi«, pod imenom

»Kavarna Bratož«
Via Campo Marzo, ogel Cenede.

Postreglo se bude z najboljšo kavo
in z najfinjšimi likerji. 10-6
Vsaki dan sveže Puntigamsko pivo.
Na razpolago so najvažnejši slo-
venski, hrvaški, italijanski in nemški
časopisi in leposlovni listi.

Cene zmerno!
Postrežba točna!

Z odličnim spoštovanjem

Br. M. A. Bratož.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

Thierryovo centifolijino milo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, go-
rečici, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K
60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.
Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekaj sloveči.

Naročila naj se naslavljaajo na:

275
Lekaruar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

39-8 Zaloga večinoma po lekarnah.

Ženitna ponudba.

Rudar, uslužben na Nemškem, samec, star
30 let, se želi poročiti z gospodično od 24
do 28 let staro, katera bi imela veselje iti
v Nemčijo. Več pismeno. Pisma s sliko, ka-
tera se vrne. Naslov pove upravništvo na-
šega lista. 5-4

V življenju nikdar več
600 komadov samo gl. 1-65

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnino
jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2
fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom,
1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. bri-
ljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetni-
gumbov, 3 napsni gumbi, vse double zlato s patentir-
ano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šaljni
predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikel-
nasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še
500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih.
Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja,
velja samo gl. 1-65. Pošilja proti povzetju, ali če
se denar naprej pošlje 3-1

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.